

**OLIV TA'LIM MUASSASALARIGA
KIRUVCHILAR UCHUN**

SAVOLLAR KITOBI

ABITURIYENT: _____
F.I.O. Imzo

ABITURIYENT DIQQATIGA!

Test topshiriqlarini yechishdan avval savollar kitobini varaqlab, unda har bir fan boyicha 36 ta savol mavjudligini tekshiring. Agar savollar soni kamligi aniqlansa yoki savollar kitobi raqami bilan javoblar varag'i raqami bir xil bo'lmasa, darhol auditoriya rahbariga ma'lum qiling.

Savollar kitobida abituriyentning familiyasi, ismi, otasining ismi xato to'ldirilgan yoki to'ldirilmagan va imzosi qo'yilmagan hollarda e'tirozlar ko'rib chiqilmaydi.

Kitob tipi: 32

FANLAR:

Blok 1: Ona tili va adabiyot

Blok 2: Biologiya

Blok 3: Kimyo

Savollar kitobi raqami: **1701329**

Toshkent – 2017

ONA TILI VA ADABIYOT

1. Qaysi gapda fonetik o'zgarishga uchragan so'z yasama so'zga tobelangan?
 - A) *Qulog'ing soz eshitsu agar, Nozik sasga bir dam quloq os.*
 - B) *Yonib ishq alangasida, Oy qiladi unga tabassum.*
 - C) *O'zligim bilmoqqa davrim Berdi imkon, o'z'begim.*
 - D) *Mening uyg'oq qalbinga ayon, Ne xususda kuylar shalola.*
2. Tarkibida omonimlik xususiyatiga ega bo'lgan 2ta yetakchi morfema qatnashgan havola bo'lakli qo'shma gapni toping.
 - A) *Shuni bilingki, bu nizolar hech qaysi xalqqa foyda keltirmaydi.*
 - B) *Yerga mehningni bersang, u senga rizq beradi, seni to'ydiradi.*
 - C) *Shuni bilginki, sen o'z maqsadningni aniq qo'yib, har bir mashg'ulotga astoydil tayyorlanishing kerak.*
 - D) *Yomon bo'lar, agar ko'z yoshing tugab qolsa, kulgunicha baxt.*
3. Payt holi shakllantirishga sizni qilgan yordamchi so'z turkumiga oid so'z qatnashgan gapni toping.
 - A) *Havo issiq bo'lgani uchun tun salqinida yo'lga chiqdik.*
 - B) *Yo'lovchilar bu sahroga qadam qo'yishlari bilan safar yanada og'irlashdi.*
 - C) *Faqat kechalar she'r yozganimda barcha tashvishni unutaman.*
 - D) *Shu payt Alishening oilasi va bir necha kishi kirib, unga salom berishdi.*
4. Nuqtalar o'rnida faqat bo'g'iz undoshi ishtirok etadigan so'zlar qatorini toping.
 - A) *so...il, l...tiro, zo...id, mu...tasham*
 - B) *ma...luq, mu...arrir, ishta...a, i...los*
 - C) *mu...abbat, mu...ojir, ma...sulot, sa...ovat*
 - D) *sa...ro, ra...mat, mu...tasham, mu...lat*
5. **parrak, qo'yin, tuk, bu, bo'g'iz, varaq, obro', yuk, ko'ngil, shu** Berilgan so'zlardan nechtasiga egalik qo'shimchalari qo'shilganda tovush ortishi yuz beradi?
 - A) 2 B) 4 C) 5 D) 3
6. Ko'chirma gapli qo'shma gap haqida berilgan noto'g'ri hukmni toping.
 - A) *ko'chirma gap ichida muallif gapi kelsa, muallif gapidan keyin ko'chirma gapning uzilgan qismi nuqta va tire yoki vergul va tire bilan davom etadi.*
 - B) *muallif gapi ko'chirma gapning ichida kelsa, ko'chirma gapning ikkinchi qismi bosh harf bilan davom etishi mumkin.*
 - C) *ko'chirma gap muallif gapi ichida kelsa, ko'chirma gap kichik harf bilan boshlanadi va muallif gapi bosh harf bilan davom etadi.*
 - D) *ko'chirma gap oxiriga qo'yiladigan tinish belgilari qo'shtirnoqdan keyin qo'yilish holati uchraydi.*
7. Yam-yashil vohalarga, Badiiy lavhalarga, She'riy sarlavhalarga, Boy ekansan, Farg'ona. Ushbu parcha haqidagi to'g'ri hukmni toping.
 - A) *egasi umumlashgan sodda gap*
 - B) *murakkab fe'l kesim ishtirok etgan sodda gap*
 - C) *vositali to'ldiruvchi uyushgan sodda gap*
 - D) *to'rt o'rinda sifatlovchi aniqlovchi ishtirok etgan*
8. Berilgan paronim juftiga ega omonim so'zlarni aniqlang. 1) **shoh**; 2) **asr**; 3) **soch**; 4) **rux**; 5) **sanat**; 6) **tus**
 - A) 3, 4, 5, 6 B) 2, 4 C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 4, 5
9. Qaysi so'zlar ham ko'p ma'noli ham shakldosh so'z hisoblanadi?
 - A) *chaqmoq, rasta, bardam* B) *dunyo, asl, ilik* C) *shox, tovon, es* D) *yoq, to'da, asil*
10. Quyidagi berilgan nechta so'z har xil so'z turkumi doirasida shakldosh bo'la boshladi? **o'ch, band, bo'sh, maqom**
 - A) 2ta B) 4ta C) 3ta D) 2ta
11. Yuklama qatnashgan gapni aniqlang.
 - A) *Hunarsiz kishilarda hech qachon xosiyat bo'lmaydi.*
 - B) *Na qo'shiq, na kulgu, na churq etgan ovoz eshitalardi.*
 - C) *Bo'rondan so'ng Olimjon brigadasidagi ishlar ozaymadi balki ko'paydi.*
 - D) *Bu harakatlarining natijasiga faqat o'zi ishondi.*
12. Qaysi gapda fe'lning vazifa shakllaridan uch turi ishtirok etgan?
 - A) *Necha kundan beri qattiq esayotgan shamol tinavermagach, tog'ga chiqishni qoldirdi.*
 - B) *Hammamiz orziqib kutilayotgan bayramni munosib kutib olishga harakat qilyapmiz.*
 - C) *Odamlar sizni qattiq hurmat qilishadi, shuning uchun sha'ningizga dog' tushiradigan ish qilmang, - dedi u kuyunib.*
 - D) *U so'ridagi urunib qolgan ko'rpachani yig'ishtirib olib, mehmonlar kelguncha joy tayyorlashga ulgurdi.*
13. Qaysi gapda kelishik qo'shimchasini ko'makchi bilan almashtirish mumkin?
 - A) *Mehnatsevarligidan el ichida obro' qozongan edi.*
 - B) *Hovli suv quygandek jimjit.*
 - C) *Birdan chehrasidagi quvonch o'rnini hayrat egalladi.*
 - D) *Matnini kitobdan daftarga ko'chirdim.*
14. Qaysi gapda fe'lning buyruq-istak mayliga oid munosabat shaklining badiiy uslubga xos ko'rinishi qo'llangan?
 - A) *Men kimga suyangayman, birinchi muhabbatim faqat eslab yongayman, birinchi muhabbatim.*
 - B) *Qora ko'zum, kel-u, mardumliq emdi fan qilg'il, Ko'zum qarosida mardum kabi vatan qilg'il.*
 - C) *Ko'rgali husnuningni zor-u muftalo bo'ldum sanga, Ne balolig' kun edikim, oshno bo'ldum sanga.*
 - D) *Yaxshini maqtasang - yarashur, Yomoni maqtasang - adashur.*
15. Qaysi javobda keltirilgan gap aralash murakkab qo'shma gap hisoblanmaydi?
 - A) *To'g'ri bo'lsang, o'sib borib gul bo'lasan, egri bo'lsang o'sib borib kul bo'lasan.*
 - B) *Akang armiyadan kelsa, issiqxonani ishga solamiz, lekin sen akangga yordam berasan.*
 - C) *Tol ekdik suv bo'yiga, soya-salqin bo'lsin deb, g'ayrat qilgan botirlar yotib damin olsin deb.*
 - D) *Miltiq o'qi insonning turli joyiga tegishi mumkin, lekin tildan otilgan o'qning nishoni bitta: u faqat inson qalbiga tegadi.*
16. Barcha so'zlar noto'g'ri yozilgan javobni aniqlang.
 - A) *hatto, muhojir, zaxmatkash*
 - B) *xatto, muxojir, zaxmatkash*
 - C) *xatto, muhojir, zahmatkash*
 - D) *hatto, muhojir, zahmatkash*
17. Tinish belgilarini qo'llash bilan bog'liq xatolik mavjud bo'lmagan gapni aniqlang.
 - A) *Soraxon shuncha kundan beri yetolmagan niyatga — Roziyani avvalgiday go'zal, shod ko'rish niyatiga — Sattor bir lahzada yetdi.*
 - B) *Me'morning avvalo raiyat, qolaversa saltanat oldidagi, mavqeyi, Xuroson-u Movarounnahrda shuhrati unga qarshi keskin chora ko'rishga yo'l bermas edi.*
 - C) *Sekin unga yaqin bordim: bu manzara ham bizga yaqin-da qadrdon!*
 - D) *U otasi Muzaffar Farmonovning batamom aksi: dadasi yum-yumaloq, baqaloq bo'lsa bu xushqad, xushsurat.*
18. Qaysi gapda uyushgan nomustaqil to'ldiruvchi qo'llangan?
 - A) *Farzandlarimizga til, kasb o'rganishning payida bo'laylik.*
 - B) *O'zidan yaxshi nom qoldirgan inson izzat-ikromga, xotirlab turishga loyiqdir.*
 - C) *Umurzoq konvertni ham, mayda-mayda qilib yozilgan oq qog'ozni ham, cheti qora hoshiyalii mushiti rang qog'ozni ham ko'rdi.*
 - D) *Ular o'zlarining eng nodir asarlarida do'stlikni, mehr-muhabbatni zavq bilan ulug'laganlar.*
19. Egasi shaxs oti bilan ifogalangan gani aniqlang.
 - A) *Kitobxonni yo'q asar egasi tashlab ketgan uyga o'xshab fayzsizdir.*
 - B) *Qalbi qog'ozdek oppoq, qog'ozdek lovullab yonadigan odamgina chinakam san'at asari yarata oladi.*
 - C) *Yaxshi farzand ota umrini davom ettirishi azaldan mal'um, yaxshi asar esa yozuvchi umrini davom ettiradi.*
 - D) *Haqiqiy haykaltarosh o'lik toshdan yasagan haykal tirikka o'xshaydi.*
20. Bu atama hodisalarning ijtimoiy va madaniy ahamiyatini ifodalash uchun ishlatiladi. Ushbu gapdagi yasali asosi ot so'z turkumiga mansub bo'lgan so'zlarning sintaktik vazifalari to'liq ko'rsatilgan javobni aniqlang.
 - A) *ega, maqsad holi, kesim*
 - B) *maqsad holi, kesim*
 - C) *to'ldiruvchi, kesim*
 - D) *sifatlovchi aniqlovchi, kesim*

21. Meni yam-yashil o'tloqlarda dumalagan, chang ko'chalarda o'ynatgan damlarni unutolmay qiynalaman.
Ushbu gapda bitishuv munosabatli so'z birikmalari necha o'rinda qatnashgan?
A) 3 B) 5 C) 6 D) 4
22. To'kilmogda tomchilab urar,
Malaklarning gul kosasidan.
Berilgan she'riy parchadagi to'rtta morfemadan iborat so'z(lar)ning sintaktik vazifasini aniqlang.
A) *kesim, hol* B) *aniqlovchi, kesim* C) *hol* D) *kesim*
23. Berilgan gapda hokim bo'lak vazifasida kelgan sifatlar soni nechta?
Yigit oddiy kiyingan, o'rtabo'y va chiroyli ekan.
A) 3ta B) 2ta C) 1ta D) 4ta
24. Shakl yasovchi qo'shimcha bilan omonim bo'la oladigan so'z yasovchi qo'shimcha(lar) qatnashmagan gaplarni aniqlang.
1. Vatan - kelinchakning orzulari qanotida parvoz etib kirgan eshigi. 2. Qizcha qo'g'irchog'ini astagina yotqizib qo'ydi.
3. Chaqin bo'lma, bo'lma guldurak. 4. Sotqinlarga safimizda o'rin yo'q.
A) 2, 3 B) 1, 3, 4 C) 1, 2 D) 1, 2, 4
25. Qaysi asarda toza, xushta'm o'riklarning shoxini kesib tashlab, uni achchiq danak o'rik shoxiga, o'sgan nihollarning ho'l shoxini kesib, quruq shoxiga payvand qiluvchi ahmoq bog'bon haqidagi hikoyat keltirilgan?
A) *Sa'diy Sheroziy, "Bo'ston"*
B) *Alisher Navoiy, "Hayrat ul-abror"*
C) *Gulxaniy, "Zarbulmasal"*
D) *Xoja, "Miftoh ul-aal"*
26. Quyidagilardan Zokirjon Xolmuhammad o'g'li Furqat haqidagi ma'lumotlarni aniqlang.
1. Sakkiz yoshida Farididdin Attorning "Mantiq ut-tayr" dostonini yod olgan.
2. 21-22 yoshida devon tartib bergan.
3. Chimyonda maktabdorlik, shuningdek, kosiblik bilan shug'ullangan.
4. Ilmi nujum, tabobat bilan shug'ullangan.
A) 1, 2, 4 B) 1, 3, 4 C) 2, 3 D) 1, 2, 3, 4
27. P.Qodirovning "Avlodlar dovoni" asarida qaysi qahramon farang xufyalari (razvetkachilar) xizmatidan voqif bo'lib, ulami harb ishiga jalb etgan, bu xufyalar taklifi va o'rgatgan usullarini qo'llab boburiylar orasiga nifoq solishga erishgan shaxs sifatida tasvirlangan?
A) *La'l Chand* B) *Bikromadit Gaur* C) *Sherxon* D) *Havasxon*
28. Qaysi ijodkor adabiyotni "toza ma'rifat suvi", "buloq suvi" deb tariflaydi?
A) *A. Oripov* B) *Avloniy* C) *Cho'lpon* D) *O'. Hoshimov*
29. Qaysi shoir odamlarning zlzila paytidagi ruhiy holatini "Asablar tuproqqa cho'kkan edi tiz" tarzida bergan?
A) *Maqsud m Shayxzoda* B) *Erkin Vohidov* C) *Abdulla Oripov* D) *Shuhrat*
30. Hozirgacha ham o'z jozibasini yo'qotmagan "Yorqinoy" dramasi qaysi ijodkor qalamiga mansub?
A) *Furqat* B) *Cho'lpon* C) *Fitrat* D) *Abdulla Avloniy*
31. Quyidagi parcha "Zarbulmasaldagi qaysi qahramonga aloqador?"
"... yaxshi ko'rgan to'ppisini tez oqar suvga oqizibdi. Necha jahd bilan ololmay, nochor mahrum bo'lib, aytar erdikim: Yo'qolg'ani xo'b bo'ldi. Boshimg'a tor kelyotgan edi".
A) *Ahur qassob* B) *Mulla Siddiq kitob* C) *Eshon kalla* D) *Otaboy Amin*
32. Quyidagi qaysi misra bilan boshlanuvchi she'r muxammas janrida bitilmagan?
A) *"Bu kunlar boshimizda bir sahob o'lsa ajab ermas" (Zavqiy)*
B) *"Emdi sendek, jono, jonon qaydadur" (Muqimiy)*
C) *"Qaysi falak burjining mehri puran vorisan" (Komil Xorazmiy)*
D) *"La'li jonbaxshi ngdin ayru obi hayvonnii netay?" (Husayniy)*
33. Muhammadrizo Ogahiy hayotiga oid ma'lumot berilgan javobni aniqlang.
A) *"Tanbur chizig'i" deb nom olgan notalar tizimi kashf qilgan.*
B) *Xiva xoni tomonidan saroyga farmonnavis kotib qilib tayinlangan.*
C) *Markaziy Osiyoda birinchilardan bo'lib toshbosmaxona tashkil qilgan.*
D) *Kutilmaganda otdan yiqilib, oyog'i lang bo'lib qoladi va keyinchalik*

miroblik vazifasidan iste'fo beradi.

34. Alisher Navoiyning quyidagi qaysi ta'rif Atoiyya nisbatan aytilgan?
A) *"... latif g'azaliyoti intishori Iroq va Xurosonda benihoyatdurur..."*
B) *"...shirin abyoti ishtihori Turkistonda bag'oyat..."*
C) *"...darveshvas va xushxulq, munbasit (oq ko'ngil) kishi erdi..."*
D) *"...ham forsiy demakka qodir va ham turkcha aytmoqqa mohir erdi..."*
35. Har kima bo'lsa tabiat o'z yemak,
Ollina kelsa mashaqqat sabr etar,
Kim badan beslar esa keng aysh uza,
Toryerga o'g'rasa eldan kelar.
Ushbu she'r Sayfi Saroyining "Guliston bit-turkiy" asaridagi qaysi hikoyat xulosasi sifatida keltiriladi?
A) *Tuz haqini to'lagan No'shiravoni odil haqidagi hikoyat*
B) *Sayohatga chiqqan ikki xurosoniy faqir haqidagi hikoyat*
C) *Bir kurashchi pahlavon hamda uning oqibatsiz shogirdi haqidagi hikoyat*
D) *O'g'ri va tilanchi haqidagi hikoyat*
36. Tashbeh haqida berilgan qaysi hukm noto'g'ri?
A) *ko'pincha tashbehning asos unsuri tushib qoladi*
B) *mulloq tashbehda tashbehning to'rt unsuri qatnashishi shart*
C) *tasvirda fikr qaratilgan narsa yoki tushuncha o'xshamish deyiladi*
D) *faqat o'xshatilmish saqlangan, boshqa unsurlari tushirib qoldirilgan tashbeh kinoya tashbeh deb yuritiladi*

BIOLOGIYA

37. Quyidagi berilgan genotiplarda qaysi biri 32 xildagi gametalar hosil qiladi?
1) CcNnMmLLPpIi; 2) kklLijCCPpTteeYy; 3) qqYyXxiiDDSSppEe;
4) DdXxqqRRPpGg; 5) YyGgKkIissPpwwUu
A) 1,3 B) 2,4 C) 4,5 D) 3,5
38. Makkajo'xorida barglarning burishganligi va poyaning past bo'lishi retsessiv belgilar hisoblanib, bitta xromosomada joylashgan. Barglari silliq va normal uzunlikdagi o'simlik barglari burishgan past bo'lyli o'simlik bilan chatishtirilib 1200 ta o'simlik olindi. Shundan 216 ta organizm ota-onaning ayrim belgilarini o'zida mujassamlashtirilgan. Retsessiv belgiga ega bo'lgan organizmlar sonini aniqlang.
A) 492 B) 984 C) 600 D) 108
39. Itning koker zoti junining qora rangi dominant noallel A va B genlarga bog'liq. Faqat A genining dominant holatda bo'lishi junning malla, B genining dominant holatda bo'lishi junning jigarrang, dominant genlarning uchramasligi junning oq rangda bo'lishini ta'minlansa, digeterozigota genotipli organizmlar o'zaro chatishtirilgandan olingan avlodning necha foizini fenotip va genotip jihatdan ota-onadan o'xshash organizmlar tashkil qiladi?
A) 31,25 B) 37,5 C) 25 D) 75
40. Ma'lum bir DNK molekulasida 114 ta nukleotiddan iborat, undagi vodorod bog'lari soni shu DNK molekulasidagi C nukleotidlari sonidan 4 marta ko'p bo'lsa, DNK tarkibidagi vodorod bog'lari sonini toping.
A) 126 B) 152 C) 180 D) 138
41. Mitoxondriyalarda ATF sintezi... sodir bo'ladi.
1) aerob sharoitda; 2) kislorod ajralishi bilan; 3) glyukozaning parchalanishi hisobiga; 4) sut kislotaning hosil bo'lishi bilan; 5) CO₂ ajralishi bilan; 6) sut kislotaning parchalanishi hisobiga; 7) CO₂ ning sarf bo'lishi bilan
A) 3,5 B) 1,2,3 C) 2,4,7 D) 5,6
42. Tetraploid navli qalampirning 35 ta birlamchi jinsiy hujayralaridan hosil bo'lgan spermiylarning noma'lum qismi urug'lantirishda qatnashdi.
Urug'lantirishda qatnashmagan spermiylardagi jami xromosomalari soni urug'lantirishda qatnashgan spermiylardagi jami xromosomalari sonidan 8064 taga ko'p bo'lsa, markaziy hujayrani urug'lantirgan spermiylar sonini aniqlang.
A) 56 B) 49 C) 28 D) 72
43. Organizmning ikkinchi nomi va qaysi turkumga masubligi to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.
A) *soxta kurakburun-qilquyruq-bakra baliqlar*
B) *kapcha ilon-kobra- ilonlar*
C) *bukri baliq-gorbusha-karpsimonlar*
D) *qashqaldoq-bo'rsiq-suvsarsimonlar*
44. To'g'ri ma'lumotni aniqlang.
A) *Makkajo'xori o'simligida 3- va 5- juft xromosomalari tarqalmay bitta*

- qutbga to'planishi natijasida meyozi yakunida 19 yoki 21 ta xromosomal hujayralar hosil bo'ladi*
- B) *Qalampir hujayrasida to'rt juft gomologik xromosomalar faqat bitta qutbga to'plansa, 45 yoki 51 ta xromosomal to'plam hosil bo'ladi*
- C) *No'xat o'simligida 2- va 5- juft xromosomalar tarqalmay bir qutbga to'planishi natijasida meyozi yakunida hujayrada 11 yoki 15 ta xromosoma bo'ladi*
- D) *Bug'doy o'simligi hujayrasida 4- juft xromosomada inversiya yuz berganda 14 ta xromosoma bo'ladi*
45. Peshonasi past, qosh usti suyagi bo'rtib chiqqan, pastki jag'i katta, tishlari yirik, iyagi rivojlanmagan, miyasining hajmi 850-1220 sm³ bo'lgan. Ushbu ta'rif odamning qaysi ajdodlariga mansub?
A) *kromanyon* B) *neandertal* C) *pitekantrop* D) *sinantrop*
46. Organizm (a) va biosfera (b) darajadagi hodisalarni aniqlang.
1) lipa changdonida arxeosporaning hosil bo'lishi; 2) itbaliqning metamorfozi; 3) uglerodning biogen migratsiyasi; 4) yadrochada ribosomalarning shakllanishi; 5) lishaynikda suvo't va zamburug'ning o'zaro munosabati; 6) qirg'ovul kenja turining paydo bo'lishi; 7) o'tloqda o'suvchi o'simliklar va o'txo'r hayvonlarning o'zaro munosabati
A) *a-2,5; b-3*
B) *a-1,6; b-3*
C) *a-5,7; b-3*
D) *a-2,4,6; b-7*
47. Gidrofrit (a) kserofrit (b) ekologik guruhlariga mansub yuksak o'simliklarni aniqlang.
1) ro'vak; 2) suv yong'og'i; 3) sarsazan; 4) iloq; 5) suv qirqqulog'i; 6) buyurg'un; 7) laminariya; 8) qamish
A) *a-4,8; b-3,6* B) *a-7,8; b-2,5* C) *a-1,2; b-3,8* D) *a-2,5; b-4,6*
48. Nomozshomgul o'simligiga tegishli bo'lmagan ma'lumotlarni aniqlang.
1) gulining qizil rangda bo'lishi retsessiv gomozigota holatdagi genlarga bog'liq; 2) hujayrasida polimeraza fermentlari yordamida polinukleotidlar sintez qilinadi; 3) konsument sifatida oziq zanjiri tarkibiga kiradi; 4) sitoplazmasida 180 g glukozadan achish jarayonida 200 kJ energiya hosil bo'ladi; 5) hujayra qobig'ini tashkil etuvchi polimerning monomeri glukozadan tashkil topgan
A) *2,5* B) *3,4* C) *1,3* D) *1,4*
49. Vegetativ nerv sistemasi bo'limlari va ularning boshqaradigan jarayonlar o'rtasidagi muvofiqlikni aniqlang.
a) orqa miya; b) uzunchoq miya;
1) sistolani tezlashtiradi; 2) sistolani sekinlashtiradi;
3) oshqozonda shira ajralishini tezlashtiradi; 4) qovuq muskullarini bo'shashtiradi; 5) oshqozon muskullari harakatini susaytiradi
A) *a-1,3; b-2,4*
B) *a-4,5; b-2,3*
C) *a-1,4; b-2,5*
D) *a-3,4; b-2,5*
50. III qon guruhiga ega rezus musbat, sog'lom o'g'il bolaning katta qon aylanish doirasi arteriyalardagi qon plazmasida qanday moddalar bo'ladi?
A) *antitanalar, insulin, agglyutinini a, gemogloblin, glyukoza, fermentlar*
B) *gormonlar, vitaminlar, antitanalar, glyukoza, agglyutinogen B*
C) *antigemofil omil, agglyutinini β, gormonlar, vitaminlar, rezus omil*
D) *aminokislota, mochevina, kreatinin, tiamin, agglyutinini*
51. Odamdagi o'mrov osti muskulining bo'yinning teri osti muskulidan farqini toping.
1) vegetativ nerv sistemasi orqali boshqariladi; 2) joylashuv ko'ra to'sh-o'mrov so'rg'ichsmon muskul bilan bir guruhga kiradi; 3) joylashuviga ko'ra diafragma muskuli bilan bir guruhga kiradi; 4) gavdaning ko'krak muskuli hisoblanadi; 5) suyakka birikadi; 6) boshning harakatini ta'minlaydi; 7) qo'lning harakatida ishtirok etadi
A) *1,4,5* B) *1,5* C) *2,6* D) *3,4,7*
52. Pepsinga xos xususiyatlarni ko'rsating.
1) pepsin haqidagi axborat DNK da saqlanadi; 2) monomerlari o'zaro peptid bog'lar orqali birikadi; 3) tashqi sekretsiya bezi hujayralaridagi ribosomalar sintezlanadi; 4) o'n ikki barmoqli ichakda hosil bo'ladigan xlorid kislotasi ta'srida faollashadi; 5) metabolizmning dastlabki bosqichida qatnashadi; 6) tarkibi bir xil monomerlardan tashkil topgan; 7) ingichka ichak devoridagi bezlardan ajraladi
A) *2,3,5* B) *1,4,6* C) *2,3,7* D) *1,6,7*
53. Sezgi analizatorlari haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.
A) *Terining derma qavatida sovuqni va siyalashni sezuvchi retseptorlar issiqni va og'riqni sezuvchi retseptorlarga nisbatan chuqurroq joylashgan.*
B) *Gipermetropiya keksalarda ko'z gavhari do'ngligining ortib ketishi tufayli yuzaga keladi.*
C) *Quloqning suyak labirinti bilan parda labirinti orasida perilymfa, parda labirinti ichida endolimfa suyuqligi bo'ladi.*
D) *Harakat analizatorining oliy nerv markazi bosh miya katta yarimsharlari po'stlog'ining orqa markaziy egatida joylashgan.*
54. Gidrasimonlar qaysi hayvonlardan kelib chiqqan (a), gidrasimonlardan qaysi hayvonlar (b) kelib chiqqan?
A) *a- koloniya bo'lib yashovchi geterotrof bir hujayralilardan; b- korall poliplar*
B) *a- koloniya bo'lib yashovchi poliplardan; b- meduzalar*
C) *a- yashil pigmentga ega bo'lmagan koloniya bo'lib yashovchi ko'p hujayralilardan; b- meduzalar*
D) *a- koloniya bo'lib yashovchi avtotrof bir hujayralilardan; b- meduzalar*
55. Zarar keltiruvchi hasharotlar turkumlari bilan to'g'ri juftlab ko'rsatilgan javobni belgilang.
1) hasva; 2) olma qurti; 3) kuya; 4) chigirtka; 5) bezgak parazit; 6) so'na; 7) oq chumoli; 8) kana; 9) iskabtopar; 10) trixogramma;
a- to'g'riqanotlilar; b- qandalalar; c- tangachaqanotlilar; d- ikki qanotlilar; e- termitlar
A) *b-1; d-6; e-8* B) *a-4; b-1; c-3; d-9* C) *a-4; c-2; d-9,10; e-7* D) *a-4; b-1; d-5; e-7*
56. Bosh skeleti miya qutisi, jag'lar, jabra ravoqlari va jabra qopqog'idan tashkil topgan baliqlarni aniqlang.
1) beluga; 2) qilquyruq; 3) gigant akula; 4) tikandum skat; 5) oqcha; 6) dengiz tulkisi
A) *3,4,6* B) *2,5,6* C) *1,2,5* D) *3,4,5*
57. Qushlarning qanday patlarida ilgakchalar mavjud emas?
1) par; 2) qoplag'ich patlar; 3) qoqish patlar; 4) momiq patlar; 5) boshqarish patlari
A) *2,4* B) *1,5* C) *1,4* D) *3,5*
58. Yirtqich umurtqali (a) va o'txo'r umurtqasiz (b) hayvonlarni aniqlang.
1) kojan; 2) zlatka; 3) aureliya; 4) tipratikon; 5) ko'l baqasi; 6) tillako'z; 7) suvilon; 8) termit; 9) hasva qandalasi; 10) bizon
A) *a-5,7; b-2,6*
B) *a-1,10; b-6,9*
C) *a-4,5; b-2,8*
D) *a-1,7; b-3,6*
59. Penitsill va pichan batsillasi uchun umumiy bo'lmagan xususiyatlarni aniqlang.
A) *Translyatsiya jarayoni sitoplazmada kechadi, spora hosil qiladi.*
B) *Irsiy axborat DNK molekulasida joylashgan, hujayrasi qobiq bilan o'ralgan.*
C) *Membranasiz ikki qator lipid va oqsil molekulalaridan iborat, ribosomasi sitoplazmada translyatsiya qatnashadi.*
D) *Prokariot organizm, irsiy axboroti faqat sitoplazmadagi halqasimon DNKda joylashgan.*
60. Eukariot hujayraga oid to'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.
1) hujayra tarkibidagi mitoxondriya, ribosoma va yadro qo'sh qavat membranaga ega; 2) sentriolalar hujayraning tayanch elementidir; 3) lizosomalarni hosil qiluvchi organoidlar membranali tuzilishga ega; 4) o'simlik hujayrasining selluloza qobig'idagi maxsus teshikchalar orqali qo'shni hujayraning endoplazmatik to'r kanalchalari o'zaro tutashadi; 5) mitoxondriyaning kristallarida ko'plab fermentlar joylashgan
A) *2,5* B) *1,3* C) *3,4* D) *1,2*
61. Organogenez (I) va gametogenez (II) jarayonida sodir bo'ladigan o'zgarishlarni aniqlang.
1) o'zak organlar majmui hosil bo'ladi; 2) yetilish davrida hujayralar meyozi usulida ko'payadi; 3) ektodermadan nevr nayi vujudga keladi; 4) spermatogenezning o'sish davrida hujayralar tez kattalashadi; 5) endodermadan ayirish organlari rivojlanadi; 6) qushlarning ovogenezida shakllanish davri bo'ladi
A) *I-1,5; II-2,4*
B) *I-2,4; II-1,5*
C) *I-1,3; II-2,6*
D) *I-2,6; II-1,3*

62. Seleksiyada yakka (a) va yalpi (b) tanlash usullarining qo'llanilishi bilan bog'liq ma'lumotlar to'g'ri juftlangan javobni belgilang.
1) chetdan changlanuvchi o'simliklarga nisbatan qo'llaniladi; 2) toza liniyalar olinadi; 3) genetik nuqtai nazardan bir xil bo'lmagan navlar olinadi; 4) genetik nuqtai nazardan bir xil organizmlar guruhi olinadi; 5) avlodlar soni kam bo'lganligi sababli chorvachilikda qo'llaniladi
A) a-3; b-1,2
B) a-1,4; b-3,5
C) a-2,4; b-3
D) a-1,3; b-4,5
63. EcoRI restriktazasi GAATTC nukleotidlar ketma-ketligini tanib, GA nukleotidlari orasidagi bog'larni kesadi. Maxsus sharoitda 110,5 nm uzunlikdagi DNK molekulasini EcoRI restriktazasi orqali A,B,C bo'laklarga bo'lindi. Hosil bo'lgan barcha DNK bo'laklaridagi jami vodorod bog'lar soni dastlabki DNK molekulasidagi vodorod bog'lar sonidan 2% ga kam. Agar nukleotidlar orasidagi masofa 0,34 nm ekanligi ma'lum bo'lsa, DNK bo'laklari (A,B,C) tarkibidagi vodorod bog'larning nechitasi G va C nukleotidlari orasida joylashgan?
A) 350 B) 450 C) 426 D) 334
64. Qaysi o'simlikning bargi oddiy yonbargchasiz (a) va murakkab yonbargchali (b) bo'ladi?
1) lavlagi; 2) yantoq; 3) baliqko'z; 4) tok; 5) shirinmiya; 6) kanop; 7) no'xot; 8) yeryong'oq
A) a-1,2,3; b-7,8
B) a-1,3; b-5,7,8
C) a-2,3,4; b-5,7,8
D) a-4,6; b-5,8
65. Barglari novdada qarama-qarshi joylashgan, gullari qiyshiq o'simliklarni aniqlang.
1) kiyiko't; 2) beda; 3) loviya; 4) marmarak; 5) isirg'ao't; 6) nastarin; 7) rayhon; 8) afsonak
A) 2,3,5 B) 1,2,6,7 C) 1,6,7 D) 3,4,6,8
66. Rezavor meva hosil qiladigan o'simlik navlarini aniqlang.
1) Zarg'aldoq; 2) Vatan; 3) Farhod; 4) Sohibi; 5) Gultish; 6) Qozidastor; 7) Buvaki; 8) Zarmiton; 9) Obidov; 10) Kattaqo'rg'on
A) 4,5,7,10 B) 1,3,6,9 C) 5,7,8,10 D) 1,2,7,8
67. Qaysi o'simlikning bargi oddiy yonbargchali (a) va murakkab yonbargchali (b) bo'ladi?
1) yantoq; 2) tok; 3) g'o'za; 4) partenotsissus; 5) burchoq; 6) liftok; 7) shirinmiya; 8) olma
A) a-6,8; b-1,5,7
B) a-1,2; b-4,5,7
C) a-2,3,8; b-1,4,5,7
D) a-2,4,6; b-5,7
68. Zuxrasoch o'simligining sporadan rivojlanuvchi bo'g'inida qanday qismlar hosil bo'ladi?
1) ildizpoya; 2) barg; 3) poya; 4) rizoid; 5) arxegoniy; 6) anteridy; 7) murtak; 8) sorus; 9) sporangiy; 10) gameta
A) 4,6,10 B) 1,2,3 C) 5,6,7 D) 7,8,9
69. Qarag'aytoifa bo'limiga mansub barcha o'simliklar haqidagi to'g'ri ma'lumotni aniqlang.
A) *Tuxum xujayrasi urug'chili qubbalaridagi arxegoniyda yetiladi*
B) *Urug'chili qubbalaridagi tangachalarida 2 tadan chang donasi yetiladi*
C) *Hayotiy shakli daraxt, buta va o't osimliklardan iborat bo'lib, urug'i qubbalarida ochiq holda yetiladi*
D) *Barglari och yashil tusda, ignasimon bo'lib novdada ikkita dan bo'lib joylashadi*
70. Oddiy va xaltali krot qiyofasining o'xshashligi qaysi hodisaga misol bo'la oladi?
A) biologik regress B) konvergensiya C) idioadaptatsiya D) degeneratsiya
71. Ilonbo'yin toshbaqa va botqoq toshbaqasining (a), ara to'tiqushi va kakadu to'tiqushining (b) kelib chiqishi qanday jarayonlar natijasi hisoblanadi?
A) a- simpatrik tur paydo bo'lishi; b- allopatrik tur paydo bo'lishi
B) a- simpatrik tur paydo bo'lishi; b- simpatrik tur paydo bo'lishi
C) a- allopatrik tur paydo bo'lishi; b- simpatrik tur paydo bo'lishi
D) a- allopatrik tur paydo bo'lishi; b- allopatrik tur paydo bo'lishi
72. Quyidagilardan ajdodlar belgisining takrorlanishiga mos misollar to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
1) bug'doyiq, marvaridgul, qirqquloqlar ildizpoyasidagi qobiqlar; 2) otning ikkinchi va to'rtinchi barmoqlar; 3) uch juft emchakli buzoqchanning tug'ilishi; 4) to'riq otlarda xira chiziqning paydo bo'lishi; 5) kitning dumg'aza va orqa oyoq suyaklari; 6) pashsha va chivinning ikkinchi juft qanotlari; 7) yuzi va badani yungli chaqaloqlar tug'ilishi; 8) dumli bola tug'ilishi
A) 2,3,4,6 B) 3,4,7,8 C) 1,2,5,6 D) 4,5,6,7

KIMYO

73. Quyidagi qaysi tuzlarning eritmasi ishqoriy muhitga ega?
A) $Ba(CN)_2$ va KCl
B) KNO_3 va NH_4Cl
C) KCN va Na_2S
D) NH_4CN va Na_2S
74. Fenol molekulasini tarkibidagi uglerod atomlarining oksidlanish darajasi yig'indisini toping.
A) -6 B) -5 C) -4 D) -2
75. Quyidagi berilganlardan faqat oksidlovchilarni ajrating.
1) $NaMnO_4$; 2) H_2SO_4 ; 3) H_2S ; 4) CrO_3 ; 5) NH_3 ; 6) $HClO_4$
A) 1,2,3 B) 1,2,4,6 C) 4,5,6 D) 1,2,5
76. DNK qo'sh spirali tarkibidagi nukleotidlarda 3700 ta azot atomi bor bo'lsa, shu DNK ning qo'sh spirali tarkibida nechta vodorod bog' mavjud?
(nukleotidlarning 20% ini guanin tashkil etadi)
A) 1200 B) 1300 C) 800 D) 1000
77. Qaysi aminokislota qizdirilganda akril kislota hosil boladi?
A) β -aminopropan kislota
B) β -aminobutan kislota
C) α -aminopentan kislota
D) α -aminobutan kislota
78. Etilenni kumush tuzi bilan katalizatorligida havo kislorodi bilan oksidlanganda olingan A birikma gidrolizga uchratildi va B birikma hosil bo'ldi. B moddani yana etilenni Vagner reaksiyasi bo'yicha oksidlab ham olish mumkin. B modda massasi dastlabki etilennikidan 25,5 g ga ortiq bo'lsa, A birikma massasini (g) aniqlang.
A) 45 B) 46,5 C) 33 D) 26,4
79. Propanol, fenol va sirka kislotadan iborat aralashma Na metali bilan ishlanganda 8,96 litr (n.sh.) gaz ajraldi. Boshlang'ich aralashma 200 g NaOH eritmasi (NaOH ning foiz konsentratsiyasi suvnikidan 84% ga kam) bilan reaksiyaga kirisha oladi. Xuddi shunday boshlang'ich aralashma bromli suvdan o'tkazilganda 66,2 g cho'kma tushishi ma'lum bo'lsa, dastlabki aralashmadagi fenol massasini (g) aniqlang.
A) 47 B) 18,8 C) 37,6 D) 9,4
80. 5d energetik qobiqchadan oldin qaysi energetik qobiqcha elektron bilan to'ldi?
A) 5p B) 6s C) 4f D) 6p
81. Qirralari $n=2$ sm bo'lgan kub shaklidagi aluminiy metali ($\rho=2,7$ g/sm³) ishqor eritmasida eritilganda qancha (litr.n.sh.) gaz hosil bo'ladi?
A) 11,2 B) 4,48 C) 13,44 D) 26,88
82. Analitik kimyoda Seyzel usulidan foydalanib oddiy efilr tarkibidagi $-OCH_3$, $-OC_2H_5$ guruhlarni miqdoriy aniqlash mumkin. Etoksietanga 5,12 g konsentrlangan yodid kislotani qizdirib turib ta'sir ettirilsa, qancha miqdorda (g) organik modda olinadi? (reaksiya unumi 75%)
A) 2,34 B) 6,24 C) 3,12 D) 4,68
83. Tarkibida 1 ta sp^3-sp^2 bog' va 16 sp^3 gibrid orbital tutgan benzol gomolog(lar)ni nitrolanganda necha turdagi mononitrobirikma hosil bo'ladi? (yon zanjirning nitrolanishi hisobga olinmasin)
A) 6 B) 4 C) 10 D) 8
84. Mol nisbatlari mos ravishda 1:2:3 bo'lgan buten-1, butin-1 va butandan iborat aralashma 5 kg bromli suvni rangsizlantiradi. Agar eritmadagi bromning massasi suvning massasidan 24 marta kichik bo'lsa, reksiya uchun olingan butan massasini (g) aniqlang.
A) 14,5 B) 43,5 C) 11,6 D) 58

85. HClO, HClO₂, HClO₃, HClO₄ tartibda kislotalar barqarorligi qanday o'zgaradi?
A) ortadi
B) o'zgarmaydi
C) kamayadi
D) avval ortadi, so'ngra kamayadi
86. sp³-gibrid orbitalar soni sp²-gibrid orbitalar sonidan 16·N_A ga ko'p bo'lgan glutar kislota olish uchun necha gramm siklik birikmani (yuqori harorat va kuchli oksidlovchilar ta'sirida) oksidlash zarur?
A) 168 B) 180 C) 170 D) 140
87. Ammiak sintez qilish jarayonida reaktordagi bosim 25% ga kamaydi. Boshlang'ich aralashmadagi azot bilan vodorod miqdori stexiometrik nisbatda bo'lsa, reaksiyadan keyin hosil bo'lgan gazlar aralashmasining hajmiy tarkibini aniqlang.
A) 1/9; 5/9; 1/3
B) 3/10; 3/10; 2/5
C) 1/6; 1/2; 1/3
D) 1/4; 1/4; 1/2
88. Bosh va orbital kvant sonlari yig'indisi uchga teng bo'lgan (n+l=3) necha xil holat mavjud?
A) 5 B) 2 C) 3 D) 4
89. 20,3 g MgA₂·6H₂O tarkibli kristallogidrat 39,2 ml suvda eritilganda eruvchanligi 19 g bo'lgan tuzning to'yingan eritmasi hosil bo'ldi. Tuzni aniqlang.
A) MgBr₂
B) MgI₂
C) MgCl₂
D) MgF₂
90. Qaysi molekula tarkibida 18 ta σ- va 6 ta π bog'lar mavjud?
A) alyuminiy nitrat
B) alyuminiy sulfat
C) kalsiy fosfat
D) kaliy karbonat
91. 1 mol C₃H₆ va H₂ aralashmasi (D_{H2}=15) yopiq idishda katalizator ishtirokida 320 °C gacha qizdirildi. So'ngra harorat dastlabki holatga keltirilganda idishdagi bosim 17% kamaygan bo'lsa, reaksiyaning nazariy jihatdan unumini (%) toping.
A) 56,67 B) 66,67 C) 70 D) 80
92. 20 g mis (II) sulfat 80 g suvda eritilib olingan eritmaning konsentratsiyasini (%) aniqlang.
A) 10 B) 40 C) 20 D) 25
93. Tarkibida noma'lum modda saqlangan 120 g eritmaning molyarligi va molyalligi 5 ga teng bo'lsa, eritmaning foiz konsentratsiyasini (%) aniqlang. (ρ=1,2 g/ml deb hisoblansin)
A) 100/2 B) 100/3 C) 100/6 D) 100/4
94. Atomlari soni 1:0,5 nisbatda bo'lgan saxaroz va suv 55°C da aralashirilganda 210 g cho'kma va 2175 g to'yingan eritma hosil bo'ladi. Eritma tayyorlash uchun olingan saxaroz va suv massalarini (g) aniqlang.
A) 1134, 1251
B) 1500, 885
C) 1710, 675
D) 1410, 975
95. Eritmaning pH qiymati pOH qiymatidan 2,5 marta kam bo'lsa, pH qiymatini aniqlang.
A) 6 B) 4 C) 7 D) 5
96. 7,2 g metal kislotadan 6,72 litr (n.sh) vodorod siqib chiqarsa, 9,6 g metal qanday massadagi (g) Fe³⁺ ni siqib chiqaradi.
A) 5,6 B) 28 C) 15 D) 11,2
97. NH₃+KClO→KCl+N₂+H₂O reaksiya bo'yicha oksidlovchi 6·N_A elektron olgan bo'lsa, ajralgan gaz hajmini (l, n.sh.) toping.
A) 11,2 B) 33,6 C) 22,4 D) 44,8
98. 0,28% li KOH ning 0,2 kg eritmasi 5A tok bilan 26,8 soat davomida elektroliz qilindi. Eritmaning pH ni toping. (ρ=1,55 g/ml)
A) 12 B) 13 C) 11 D) 4
99. Noma'lum III valentli element oksidining ekvivalent molyar massasi 12,667 (g/mol-ekv) ga teng bo'lsa, oksidning molyar massasini (g/mol) aniqlang.
A) 102 B) 152 C) 110 D) 76
100. To'yingan bir atomli spirt tarkibida kislorodning massa ulushi uglerod va vodorodning birgalikdagi massa ulushiga teng bo'lsa, uglerodning massa ulushini aniqlang.
A) 3/5 B) 12/23 C) 3/8 D) 24/37
101. Quyidagi qotishmalarning qaysilarida likvatsiya hodisasi kuzatiladi?
1) Fe-Ag; 2) Cu-Au; 3) Sn-Al; 4) Fe-Pb; 5) Pt-Au; 6) Al-Na
A) 2,4,6 B) 1,2,4 C) 3,5,6 D) 1,4,6
102. Na₂SO₄·xH₂O kristallogidрати ohista qizdirilganda Na₂SO₄·6H₂O tarkibli kristallogidrat hosil bo'ldi. Hosil bo'lgan suv bug'i dastlabki kristallogidrat tarkibidagi suvning 2/5 qismini tashkil etsa, kristallogidrat tarkibini aniqlang.
A) Na₂SO₄·12H₂O
B) Na₂SO₄·15H₂O
C) Na₂SO₄·8H₂O
D) Na₂SO₄·10H₂O
103. xMgCO₃=yMgCO₃+zMgO+zCO₂ ifoda qanday ma'noni anglatadi?
A) reaksiyaning mahsulot unumi 100% dan kichikligi
B) tuzning namlik darajasi yuqori ekanligi
C) MgCO₃ tarkibida qo'shimchalar borligini
D) reaksiyaning qaytarligini
104. He, Ne va Ar dan iborat 17,92 litr (n.sh) aralashma tarkibida neonning hajmi geliy va argon hajmlari yig'indisidan uch marta kichik bo'lsa, geliyning massasini (g) hisoblang. (ω(Ar)=0,4)
A) 1,5 B) 2,0 C) 0,5 D) 1,0
105. Rux metalli ikki xil konsentratsiyali nitrat kislotalarda eritilganda ajralgan NO va N₂O larning hajmlari teng bo'lsa, reaksiyaga kirishgan Zn larning mol nisbatni aniqlang.
A) 3:8 B) 3:4 C) 2:1 D) 1:1
106. Quyidagi tuzlar gidrolizga uchraganda neytral muhit hosil qiladiganlarini ajrating.
1) (NH₄)₂CO₃; 2) K₂SO₄; 3)CH₃COONH₄; 4) NaNO₂; 5)Cu(NO₃)₂; 6) (CH₃COO)₂Ca
A) 2, 6 B) 1, 4, 5 C) 1, 3, 4 D) 1, 3
107. Molekulyar massasi (m.a.b) 4 ta azot atomi massasiga teng alkenni aniqlang.
A) buten B) etilen C) penten D) propen
108. 26,8 g olma kislotaga stexiometrik nisbatda Na metalli qo'shilganda olingan H₂ ni 11,2 litr (n.sh.) C₂H₂ bilan ta'sirlashtirildi. Natijada olingan gazlarni to'liq yondirish uchun necha mol havo kerak?
A) 1,2 B) 7 C) 1,4 D) 1,8